

באה ואומרת: „זו (שם בחורה אחרת) לובשת את בגדיי, האחות ניגשת לבחורה שלקחה את בגדי חברתה, מצווה עליה להכנס לחדר ולפשוט אותם. היא מסרבת והאחות נאלצת להכניסה בכוח. כאשר היא מופיעה עם הבגדים, משנה הבחורה הראשונה את דעה: היא כבר לא רוצה ללבושם.

אחת הבחורות במחלקה זו היתה בין השקטות ביותר כאשר הובאה לבית החולים לפני כחודש. אולם עקב הטיפול, נשברה החומה החיצונית, נעלמה הסתגרותה. היא החלה לצעוק, להתעקש על כל דבר, להערים על האחיות. אולם תוך כדי כך, חזרה גם על הפרשה שהביאתה לשם: נטישתה על ידי בחור שהתאהבה בו, למרות היותה נשואה ואם לילדה.

פחד סתום. בחור נפרד, הנבדל מן האחרים ע"י המטה הבודדת שבו (באחרים: 3-5 מטות) שוכבת אשה אתה בתרדמה עמוקה. ברגע הראשון לא מושכת כל תשומת לב מיוחדת. אולם תוך שינתה היא מתהפכת וחגורה רחבה עשויה מבד מוקשה מבצבצת סביב מותנה, בין קפלי השמלה.

„זהו מקרה מיוחד“ מסבירה האחיות. „חייבים לקשור אותה שלא תתקיף את האחיות וחברותיה.“ לפני כמה ימים ברחת בחורה זו איך-שהוא מבית החולים ורצה ברחובות ירושלים, ערומה. האנשים שראוה נבהלו וגם המשטרה לא העזה לגשת אליה אלא בכוח. לבסוף הצליחו ללכדה (לתמהונם של הלוחמים בלא שתתנגד להם או שתטרוף אחד מהם) הכניסוה לכלוב המיועד לפושעים מסוכנים ביותר והביאוה לבית החולים.

„והרי לא היה שום צורך בכל זה“, מסבירה האחיות ברחמנות. „הריני שקטה בדרך כלל ומתוקה כתינוקת“. היא ממשיכה לספר על הרגש האפל המשתלט על רוב האנשים בשומעם את המלה חולי-רוח. מקרה מעניין היה כאשר הובאו כמה פועלים לבית החולים לתקן רהיטים וחלונות. בראותם את השלט התלוי בכניסה, סירבו להכנס מתוך פחד סתום שמא ימצאו עולם בלהות.

„הרביצו פוזה יפה“. ממחל-קח הנשים עברנו למחלקת הגברים האי-שקטים. הכל היה שקט ורדום ככביט הבראה בטבריה. לדברי הריפוי אים, אחוז הגברים הלא-שקטים נמוך בהרבה מאחוז הנשים ומידת האי-שקט אצלם נמוכה מאד. לעומת זאת יכולות התפרצויותיהם להיות קצרות אך חזקות מאד.

בחדר העיסוק שררה אוירה של שקדנות עליונה. בפינה אחת עבד נגר ליד שולחן עבודה מצוייד בכל הכלים הדרושים, סביב שולחן אחר ישבה חבורה של נשים בגיל העמידה שסרגו, רקמו, חיברו מחרוזות, פטפטו. בפינה ישב אדם וצירי בצבעים, אולם כאשר קראה לנו אחת הנערות: „נו, נראה אותכם שתרביצו פוזה יפה“, נפל השריד האחרון של מועקה. אוירה זו משפיעה באותה מידה על החולים עצמם, המסתגלים לאט לאט לחיות שוב בחברה, למצוא משב-הרוח שיעסיק את ידיהם ואת מחשבר-תיהם.

החדר הגדול, שהיה פעם כנסיה קתולית, מאוורר יפה ואפילו שבכות הברזל הסוגרות את החלונות הגבוהים מרוממות את הרוח במקום לוכד אה. כדי להגביר את הרגשת החופש אצל החולים, יושרו גם שבכות ברזל אלה. לכן, כאשר באה אחת להודיע לנו כי במחלקת האינסולין עומדים לתת זריקה לאחד החולים, קשה היה לעזוב את המקום.

„דוקטור, החולה מוכנה“. למעלה, בחדר הטיפולים, חיכה לנו הרופא. הוא הסביר את פעולת הזריקה, השפעתה על החולה ועוד כמה דברים מדעיים. אחות, האומרת כולה יעילות, הודיעה במרץ: „דוקטור, החולה מוכנה“.

נכנסנו לחדר סמוך, שם שכבה בחורה במצב של חוסר הכרה. הרופא פא התקרב אליה, שני עוזרים חד זיקו אותה. הרופא נטל את המזרק לידו, תקעו לוריד בורועה הקדמית. צמרמורת עברה בגופה של הבחורה, גופה התמתח קקשת, פניה התעוותו... נתעוררתי כשהרופא מעיף לי סטי-רוח לחי ביד כבדה, ללא רחמי-נות. „התעלפת“, הסבירו לי הנוכחים.

מאת שזום כהן
תצלומים: דוד רובינגר

בשט ראשון, אין כל הבדל. בית-חולים רגיל, ככל בתי החולים. בכניסה תלוי שלט קטן האומר: שקט בבקשה, בית חולים. בפנים, אולם המתנה רגיל, רווי שקט. אחיות בסניגורים לבנים עוברות בצעדים נמרצים וארשת פנים מיוחדת להן המעידה כי אחיות רחמניות הן הנמצאות בתפקיד.

אולם כעבור כמה דקות מתעורר החשד כי משהו לא בסדר. זה לא נותן הרגשה של בית-חולים אמיתי — חסר לו משהו. המשהו — הריח המודק והמשכר — ריח הר-פואות האופייני כל כך לבית חולים. אכן, אין זה בית חולים רגיל שחולים באים אליו לניתוח או לתחבושת.

למד האבטוריטה. אולם רק כשהאחות פותחת את הדלת המובילה לפנינו בית החולים רואים מה הוא ההבדל בין המקום הזה לבין בית-חולים אחר. לכל הדלתות חסרות ידידות ואי-אפשר לחולים לפתחן. רק לרופאים וחבר העובדים יש ידידות כאלה, המתאימות לכל הדלתות ומ'הוות סמל האבטוריטה שבפניו נפתחות כל הדלתות.

פה ושם עומדים כמה אנשים לבושים בלבוש רחוב. מדברים, מתווכחים, קוראים עיתונים או ספרים. האחות נעצרת לידם, מדברת אתם, שואלת אותם כמה שאלות. אין בשיחות אלה שום דבר המבדיל אותן מאלף שיחות שאנשים „בחוץ“ מנהלים ביניהם. וכאשר מופיע אדם שופע בריאות, מאותם הטיפוסים האופייניים לשומרי שדות במושבות, בעל שפם-זהב המזדקר עד לחי, ומתחיל להת'לוצץ עם הצלם על זקנו, קשה לדעת כיצד לענות לו. בסדר חיים שהוא אחד מחבר העובדים במקום, אך בכל זאת חוששים שהוא אולי אחד החולים.

ואמנם, במחלקה זו — מחלקת השקטים — קשה להב' חין כסיבה שהביאה את החולים לכאן.

האחות עוברת בפרוזדורים, פותחת דלת אחרי דלת, מסבירה, מראה. עד אשר בתנועה פשוטה היא פותחת עוד דלת, ומיד מרגישים שזהו עולם אחר. המעבר מן המחלקות השקטות למחלקה הלא-שקטה הוא פתאומי יותר מהמעבר מן העולם החיצוני לפרוזדורי בית-החולים.

במעבר עומדת אשה דומ, ידה הימנית מורמת, כמתזיקה ראי. היא מסוגלת לעמוד כך במשך שעות שלמות ורק להחליף את עמדתה ולחקות פוזה אחרת של פסל. בפנים, באולם מרכזי שם מתאספות החולות, עומדות שלוש אחד יות, עיניהן פקוחות לנעשה מסביב. כל כמה דקות פוגה אחת הנערות לאחות ומבקשת את בגדיה. לבסוף היא

58